

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrației „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.	Prețul inserțiunilor:
Pe un an . . . . . 50 Lei		Pentru publicațiuni oficiale, concursuri edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte: 90 Lei, până la 200 de cuvinte 120 Lei, de aci în sus 150 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 25 „		
Pe un pătrar de an . . . . . 12 1/2 „		
Un număr . . . . . 1 Leu.		
Pentru străinătate pe un an . . . . . 80 Lei.		

Cuvântarea de deschidere

cu care p. ar. protiereu Dr. Gheorghe Ciuhandu, președintele Asociației clerului „A. Șaguna”, a deschis congresul dela Oradea-mare.

Acest congres al preoției din mitropolia Ardealului, — al V-lea congres în seria de până aci — se întrunește azi în numele ideii de a strânge și mai mult legăturile sufletești și de activă colaborare a credincioșilor noștri cu ierarhia.

Colaborarea aceasta, la noi, nu e numai o vagă abstracție; ci o realitate, o tradiție, care, prea firește, se pune aici în discuție cu gândul de a se căuta metode și mijloace pentru adâncirea și mai mult a acestei probleme. Legăturile ierarhiei cu credincioșii vor trebui revizuite și completate, fructificate și desăvârșite, pe înțelesul necesităților din zilele noastre. Iar la aceste lucrări va trebui să prezideze, nu gândul deosebirii ce există real între ierarhie și credincioși sub raportul dogmatic, ci gândul înfrățirii tuturor puterilor morale, vii, cari trăiesc în întreaga biserică vie sau militantă și cari trebuie deșteptate, armonizate și îndrumate către scopul de a realiza împărăția lui Dumnezeu pe pământ: în sufletele singuratiche și în viața colectivă a neamului nostru.

Prin umare, putem preciza dela început signatura lucrărilor acestui congres: apostolatului ierarhic îi rămân neatrinse toate atribuțiile dogmatice; iar ceea ce numim apostolat mirean, nu va însemna de fel o uzurpare de drepturi ierarhice. Mirenii nu se vor urca în scaunele rezervate apostolilor, prorocilor, evangeliștilor, păstorilor și dascălilor (Efes. IV. 11) rânduiți de Dumnezeu; — ci ei vor fi chemați, de acum înainte și mai stăruitor să se atașeze, cu toată simțirea și cu toate puterile lor de acțiune, la opera de desăvârșire morală, spre care ne cheamă Domnul pe noi toți de o potrivă.

Noi cei din mitropolia Ardealului cu o viață bisericească constituțională, simțim poate

mai mult decât alții necesitatea și posibilitatea de a realiza problema apostolatului mirean, pentru că însași constituția noastră statutară, care cheamă elementul mirean la o colaborare cu ierarhia în cadrele Statutului nostru, ni-o știm închipui numai ca o chemare a mirenilor la un oarecare apostolat, sau la o misiune de ordin moral. De aceea, mai ales că astăzi se vorbește și se scrie mult despre viitoarea constituție unitară a bisericii noastre românești, așa cred, nu-mi veți lua în nume de rău, dacă, cu acest prilej și dela acest loc, voi face o expunere menită a da elementele de ordin general-introductiv, pentru înțelegerea lucrărilor acestui congres și mai ales cu privire la raportul dintre apostolatul mirean și constituția noastră statutară.

În preocupările pe cari le nutrim, plecăm întâiu de toate dela o idee biblică, de o evidentă actualitate chiar pentru însuși poporul român de azi.

Când poporul israelitean, scăpat din jugul robiei egiptene, făcea drumul spre Țara sfântă a vechilor făgăduinți divine, și era în prag de a primi „legea”, a grăit Dumnezeu către protorul Moise despre poporul israelitean (H. M. XIX. 6.): „Și voi veți fi mie preoție împărătească și neam sfânt”. Un popor întreg, deci, era chemat de Dumnezeu la sfințenie în pragul orânduirii vieții sale politice de stat. Peatra cea din capul unghiului la zidirea temelilor statului politic israelitean avea, așadar, să fie: ideia religiei sfințitoare a întregului popor. Ideia aceasta o prinde și o extinde, la alte răscuri și mai mari, sf. apostol Petru (I. ep. II. 5. și 9). Creștinilor, cărora le scria, sf. Petru le zicea și lor: „rod ales, preoție împărătească, neam sfânt, născut spre câștigare” (v. 9). Rolul acestor creștini ni-l indică sf. apostol, când: „și voi înșivă ca niște pietre vii, vă zidiți casa duhovnicească” (v. 5).

Iată, iubiți frați, temelul moral al comunității vechi creștine, în sânul căreia fiecare dintre

membrii bisericii — fără deosebire ierarhică — avea rolul și chiar datoria unei „pietre vii“, deci chemarea personală de a lucra la restaurarea religioasă-morală și la sfințirea obștească.

Sf. proroc Moise, prin care a așezat D-zeu preoția vechiului T., și sf. ap. Petru, un alt exponent, în T. N., al principiului ierarhic, sunt bunele noastre mărturii și temeuri despre îndreptățirea unui apostolat, în sens impropriu deci, din partea credincioșilor, — apostolat, care-și cere o mai stăruitoare înactivare și în biserica românească, la noua răspântie a vremurilor, în cari Providența divină și dreptatea istoriei ne-au dat să zidim casa duhovnicească a României întregite!

*

În ce chip au căutat credincioșii odinioară, să satisfacă datoriei lor morale de a se zidi sufletește între olaltă? — e întrebarea, pe care cu drept cuvânt mi-ți putea-o pune.

În primele veacuri creștine viața curată, râvna sfântă pentru îndreptarea frățescă — uneori chiar prin mijloace penitențiale —, acțiunile filantropice, ori retragerea uneori printre stânci și'n despăcăturile pământului și în pustietăți, apoi martiriul din vechime: ce erau toate aceste, dacă nu un apostolat practic, interpretat pe înțelesul concepțiilor de atunci în cea mai mare parte tocmai de mireni? Așa credeau ei, că sunt datori să predice pe Christos Domnul nostru prin viața personală, trăită de ei pentru ei și pentru edificarea obștei creștine.

Iar după potolirea persecuțiilor mai ales, biserica ajunsă la așezare tîmniță căuta să deie și o altă expresie chemării mirenilor la apostolatul lor în biserică. Ei au fost chemați și primiți, cu oarecari îngrădiri, să participe chiar la așa numita „potestas jurisdictionis:“¹⁾ să-și spună cuvântul la alegerea fețelor bisericești; să între până și în sinoadele ierarhice; să participe la chivernisirea averii bisericești și la administrarea altor chestiuni din afară de cuprinsul rigid al dogmelor.

În chipul acesta, de ex. la sinodul din 663 din Toledo, pe pământul romanic al Spaniei, în sânul bisericii apusene devenită mai apoi de un extrem exclusivism ierarhic, puteau să participe la sinoade chiar și abatissele.²⁾ Iar în biserica Africii și chiar la Roma din veacul al III-lea, mireni erau atrași și ascultați până și în scaunul de judecată bisericească asupra celor ce căzuseră din credința creștină.³⁾

Ce să mai zicem de biserica răsăritului, în care, ca la patriarhia constantinopolitană și

ca la noi și aiurea în Orient, s'a putut introduce și o sinodalitate mixtă, din reprezentanți ierarhici și ai mirenilor?!

Dacă aceste sunt învățăturile istoriei și ale practicei vieții de drept bisericesc, atunci de sigur, noi preoții, pe credincioșii buni, pe „pietrele vii“ ale comunității creștinești, nu-i vom îndepărta, ci-i vom atrage tot mai mult spre noi; le vom da câte-o misiune de împlinit, după priceperea și puterile lor, pentru zidirea casei noastre duhovnicești. Și o vom face aceasta, pentru că și mireni trebuie să fie membri vii și activi ai bisericii, și sunt datori, ca, potrivit cu puterile și aptitudinile lor, să contribuie la binele și progresul bisericii.⁴⁾

Tot astfel nu ne vom gândi să-i scoatem pe mireni mici din rosturile lor constituționale bisericești de azi, ci-i vom păstra cu drag și ni-i vom atașa cu încredere și învățându-i s'o știe, că în cadrele misiunii lor, la care îi cheamă Statutul nostru organic, ei pot și sunt chiar datori să lucre, răscumpărându-și acest drept, nu numai prin darul botezului ce l-au primit, nici numai prin cei câțiva gologani dare bisericească, nici numai prin slova singură, scrisă în statut, și nici numai prin iscușința ritorismului, uneori prea sgomotos, ci prin altceva. Și acest altceva nu poate să steie decât din următoarele lucruri: viață personală trăită în frica lui Dumnezeu și o râvnă curată de a contribui prin personalitatea morală, ca tot atâtea „pietre vii“, la zidirea casei noastre duhovnicești de obște.

Purificarea în acest sens a concepțiilor noastre constituționale bisericești trebuie să fie triumful nostru cel dintâi, dela care se plece și pe care să se clădească organizarea succesivă a apostolatului nostru mirean. Și-mi place să cred, că toți cei prezenți, cari au o misiune ierarhică în biserica noastră, vor fi de acord, că acest cuvânt trebuie auzit și urmat: că cu toții ne vom strădui — ierarhie și mireni — să ne revizuiim conștiința și atitudinile, ca în acest sens să ne pregătim generațiile viitoare de credincioși, cari în cuprinsul vieții constituționale bisericești să trăiască mai mult pentru ideia de apostolat, pe care li-o oferă biserica, decât pentru formele simple ale vieții constituționale.

Din parte-mi sunt absolut convins, că această viață constituțională spiritualizată ni-o cere nu numai Domnul din ceriuri, ci și interesele pământești ale acestui popor român, pe care Provedința divină și dreptatea istoriei l-au pus în situația, ca după înfriparea unității politice să-și dureze existența politică pe temeliiile unei vieți duhovnicești bineorânduite.

Dar tot astfel am convingerea, că se pot găsi și de aceia, cari în tendința spiritualizantă,

1) Milasch: Kirchenrecht, § 53; § 90.

2) Hefel: Conciliengeschichte I. 21—22.

3) Fr. Frank: Busdisciplin der Kirche, Mainz, 1857, pag. 141.

4) Milasch: O. C. § 53 (pag. 221—2).

pe care aş vrea să o văd trecută în constituţia bisericească a neamului nostru, ar crede, că pot întrezări, poate, o îngustare a vieţii constituţionale.

Pentru înlăturarea eventualei restălmăcirii voiu adauga s'o spun, că după practica sinoadelor dintâi ale lui Şaguna şi chiar şi la Sinodul diecezan dela 1850 din Arad, membrii acestor sinoade, clerici şi mireni, se cuminecau cu prilejul deschiderii sinoadelor.

De ce? Explicarea se întrezăreşte din următoarele lucruri: însuşi marele mitropolit Andrei cu înalta sa competenţă de canonist şi înţeleghător a sufletului constituţional nou, ce trebuia primit şi în biserică, fixează, în introducerea proiectului său de statut organic, principiul, că şi noua constituţiune bisericească trebuie să-şi exhaurieze misiunea în „ajungerea scopurilor sfinte religioase“ ale bisericii. A trecut deci vremea, când această constituţie, în lipsa unei libertăţi politice şi a unei vieţi naţionale libere, avea să servească de şcoală pregătitoare pentru o viaţă constituţională politică.

Reprezentanţii bisericeşti trebuiau, deci, să lase, ca darurile lui Dumnezeu să lucreze mai întâi în ei înşişi, înainte de-a intra în lucrările sinoadelor. Dar aceasta nu înseamnă îngustarea, ci intensificarea morală a vieţii constituţionale bisericeşti!

Iar după votarea actualului Statut organic (1868), prin cuvântarea sa de încheiere a Congresului naţional bisericesc, mitropolitul Şaguna rostia principiul, că temelie societăţii noastre bisericeşti este lumina luminilor şi răsăritul răsăriturilor; că prin această constituţie, în cadrele căreia ierarhie şi credincioşi se înfrăţesc la munca sfântă, „toţi suntem împreună lucrători ai unui Dumnezeu“: „că suntem egali îndreptăţiţi cu toţi, că între noi nu este nici o deosebire şi că, prin urmare, este o libertate pozitivă în asociaţiunea noastră bisericească“.

Nu pot să închei mai potrivit aceste consideraţii de ordin general asupra apostolatului mirean în cadrele vieţii constituţionale, decât spunând despre intensificarea morală a vieţii noastre constituţionale bisericeşti două lucruri: întâiu, chiar unul din sinoadele protopopeşti bihorene a cerut mirenilor, să dovedească mai multă ataşare sufletească la opera apostolică a bisericii lor, dacă vor să aibă cuvânt în corporaţiile bisericeşti¹⁾. Celalalt lucru, de aceeaşi ten-

dinţă spirituală în viaţa constituţională bisericească, ni l-a tâlcuit atât de plastic şi de spiritual I. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae în congresul nostru preoţesc din anul trecut, când ne s'unea, că Sinodul şi Comitetul parohial nu pot fi numai organe ţinute la un loc prin slovele seci ale Statutului organic, ci mai pe sus de toate, prin împărtaşirea tuturoră cu credinţă vie din acelaş potir al trupului şi sângelui Domnului.

Din concepţiile acestea, răsărite în mintea celor doi mitropoliţi ai noştri şi din bunul simţ moral-constituţional al Sinodului protopopesc dela Rieni se desprinde convingerea, că sufragiul universal din biserică noastră nu înseamnă poarta cea largă a poftelor noastre omeneşti duse în sanctuarul neamului, ci este porunca inexorabilă a Divinităţii, care pe toţi ne cheamă la colaborarea pentru realizarea împărăţiei lui Dumnezeu în inimile noastre, în neamul nostru: „Şi voi înşivă, ca nişte pietre vii, vă zidiţi casa duhovnicească“!

*

Am zăbovit, poate, prea mult la această chestiune a raportului dintre constituţiunea noastră bisericească şi apostolatul mirean, care ne preocupă. Dar am convingerea, că n'am zăbovit de prisos, fiind vorba de îndrumarea acestui apostolat în cadrele de organizare, de care dispunem deja.

Mai sunt şi alte forme, cari se vor căuta pentru concretizarea în acest congres a apostolatului mirean.

Intre elementele dintâi, pe care va trebui să le organizăm, vor fi femeile, mai ales fiindcă Statutul organic nici cel de până aci, nici cel ce vrea să devină lege de organizarea unitară bisericească la noi, nu le învredniceşte de atepţiune şi nu li se cere partea de folositoare muncă ce o pot presta ele, ca una sau alta din cele două surori, Marta şi Maria, cari slujiau Domnului.

Va trebui să ne gândim mai departe, cum s'ar putea încadra fie în noul Statut organic, ori în organizaţia clerului prin concursul bunelor porniri la mireni, acţiunea pentru trezirea la nouă viaţă a filantropiei creştine de odinioară, care încă a rămas pe din afară de preocupările organizatorice bisericeşti mai nouă.

Şi pe lângă aceste şi alte gânduri, va trebui să dezvoltăm o muncă stăruitoare, pentru a pregăti şi câştiga tineretul în slujba apostolatului mirean.

La o muncă tot mai spornică suntem îndemnaţi noi, preoţii, cu atât mai vărtos, că măritul Congres naţional bisericesc din luna trecută a subliniat frumos chemarea Asociaţiunii noastre, că una care are să deslege probleme religioase-culturale, cari cad şi în atribuţiile oficialităţii bisericeşti.

1) Raportul Nr. 85/1924 B. al Consistorului eparhial din Oradea-Mare către Sinodul eparhial comunică „opinia Sinodului protopopesc al tractului Rieni, pe care cu plăcere o împărtaşim. Numitul Sinod protopopesc, atingând cauzele înstrăinării poporului de biserică alfă, că şi ţinuta intelectualilor faţă de biserică contribuie la această stare (decăderea vieţii religioase) şi aminteşte, că şi intelectualii au datorinţa creştinească de a asculta dumnezeasca slujbă în, Dumineci şi sărbători, de a se împărtaşii cu sf. taine, spre edificarea poporului de jos, cel puțin odată la an; iar întrucât intelectualii noştri ar fi străini şi în viitor de împlinirea acestor cerinţe creştineşti, Sinodul nostru eparhial să decidă, că astfel de creştini intelectuali să nu poată fi aleşi nici într'o corporaţiune bisericească.“

Iar de dincolo, din Bănatul înstrăinat, ne vin știri, că și frații preoți români din Jugoslavia, ținând seamă de bunul obștesc ce poate răsări din muncă organizată a clerului, vor să se organizeze și să-și păstreze și legătura cu Asociațiunea noastră.

*

După toate aceste, am plăcuta datorie să salut în mijlocul nostru pe căpeteniile noastre ierarhice: I. P. Sf. Părinte Mitropolit Nicolae și P. S. Părinte Roman, episcopul eparhiei în care ne găsim, mulțumindu-le pentru ostăneala de a veni între noi să ne învețe, cum să le urmăm în slujba Domnului.

Vizitațiunea canonică.

(Continuare)

Rudăria

În ziua de 16/29 Septemv. Arhiepiscopul și suita Sa părăsesc definitiv Bozoviciul și se îndreaptă spre Rudăria, care după Bozovici este cea mai mare comună din Valea Almăjului.

La hotar așteaptă un impozant banderiu, iar la intrarea în comună mulțimea poporului credincios, în frunte cu fanfara din Bănia. Poporul face spațiu de ambele părți ale convoiului și între acordurile muzicii înălțăm în pas până la sf. biserică. Îți era mai mare dragul să vezi însufleșirea tinerilor și a bătrânilor, cari săltând de bucurie încunjurau pe Arhiepiscopul lor.

Comuna a îmbrăcat cu adevărat haină de sărbătoare. Trei arcuri de triumf vedesc sosirea înaltului ierarh: două cu inscripția „Bine ați venit”, iar unul înaintea sf. biserici, cu inscripția „Bine este cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului”. De-alungul străzilor sunt așezate ramuri verzi, împodobite cu cununi de flori. Nu este casă, care să nu fie împodobită cu covoare sau cu flori. Femeile mai tinere se întrec cu fetițele în a presăra flori în calea Arhiepiscopului, iar cele mai bătrâne îngenunchind așteaptă binecuvântarea arhiepiscopă.

Mulțimea poporului așteaptă pe Arhiepiscop înaintea sf. biserici. Primarul Emilian Didraga bineventează pe P. S. Sa cu câteva cuvinte, apoi școlărița Paraschiva Turculescu oferă P. S. Sale un frumos buchet de flori, iar corul școlărilor intonează „Întru mulți ani Stăpâne”. Preoții stujitori prezintă Arhiepiscopului crucea și evangelia și-l conduc cu litia în biserică, unde se săvârșește slujba dumnezească. Servește par. P. Bogoeviciu (Bănia), administratorul ambelor parohii vacante din comună, cu asistența preoților S. Novacoviciu (Bănia), R. Novacoviciu (Bozovici) și a celor doi diaconi episcopesci. Răspunsurile le dă corul elevilor dela școala primară, sub conducerea directorului Alimpie Rădulea.

La cuvintele de bineventură ale preotului P. Bogoeviciu, Arhiepiscopul răspunde cu o prea frumoasă cuvântare, plină de sfaturi și îndemnuri părintești, în care

combate sectarismul, care în întreaga Vale a Almăjului aici a prins rădăcini mai adânci. Indemnând apoi poporul credincios să fie cu alipire către biserică strămoșească și cu supunerea către autoritățile bisericești și civile, rădute dela Dumnezeu, le împărtășește tuturor binecuvântarea Sa arhiepiscopă, care să-i întărească în credința ortodoxă, unica adevărată, și întru propășirea pe calea binelui și a adevărului.

După aceasta Prea Sfințitul intră în sf. altar, unde controlează chivotul cu sf. părțile și vasele sfințite.

Eșind din sf. biserică, P. S. Sa se îndreaptă spre mormântul fericitului preot Dr. Ioan Sărbu. Preoții săvârșesc rugăciunile prescise la pomenirea morților, iar Arhiepiscopul cetește rugăciunea de deslegare. Pornim apoi cu litia până la școală, unde se face revizua societății bisericești și unde Arhiepiscopul adună în jurul său pe membrii comitetului și ai epitropiei parohiale, interesându-se de aproape de meritul afacerilor din comună.

P. S. Sa se duce apoi să cerceteze pe bătrâna mamă și pe nemângăiatele surori ale răp. Dr. I. Sărbu. Poporul într'aceasta întinde înaintea școlii o horă mare, cum nu am mai văzut și pe care o privim cu cea mai mare plăcere.

Sosind P. S. Sa, inv.-director Al. Rădulea ne servește o mică gustare, apoi se fac pregătirile de plecare.

Îndată ce poporul a văzut, că Arhiepiscopul iese afară și se îndreaptă spre trăsura, se îmbulzește din nou spre P. S. Sa. Precum la intrarea și ieșirea din biserică, așa și acum, bătrâni și tineri, bolnavi și sănătoși, mamele cu copiii și măcețele cu nepoții de mână alergă spre Arhiepiscop, să-i sărute mâna, sau „măcar să-i atingă numai haina”. Vădit emoționat de atâta credință, Arhiepiscopul nu se grăbește, ci blând se apropie de fiecare, împărtășindu-le la toți binecuvântarea Sa arhiepiscopă.

Abia ne urcăm în trăsuri și nouri binefăcători încep să-și cearnă stropii asupra pământului însetat. Banderiul se pune iarăși în fruntea convoiului și între urălele neconținute ale poporului, care ne însoțește până la ieșirea din comună, Arhiepiscopul și suita Sa se îndreaptă spre Prilipeț. Părăsim comuna cu cele mai frumoase impresii și cu convingerea, că sfaturile și învățăturile Arhiepiscopului au aflat răsunet în inimile poporului blând și religios din Rudăria. Și nu ne-am înșelat. Căci, după cum am auzit peste câteva zile, încă în aceeași zi, îndată după plecarea Arhiepiscopului, trei inși și-au anunțat reîntoarcerea la sinul bisericii străbune.

Prilipeț.

Abia ieșim din Rudăria și ploaia începe se cearnă mai bineșor. Cu toate acestea călăreții ne însoțesc până la Prilipeț. La hotar li-se mai atașează 20 călăreți din Prilipeț. Tot până aici au ieșit întru întimpinarea Arhiepiscopului două trăsuri cu fruntașii satului, cari prin grațul inimosului țaran Andrei Imbrea bineventează pe P. S. Sa.

Salvele din deaful de lângă comună anunță poporul, că ne apropiem. La podul din comună, sub un frumos arc triumfal, poporul îmbrăcat în haină de sărbătoare așteaptă deja pe Arhiepiscopul său. Primarul urcă

bun sosit P. S. Sale, care îi mulțumește cu câteva cuvinte. A început se pînă binișor și astfel Arhiereul este nevoit să-și continue drumul pînă la biserică în trăsură. Înainte, îndată după călăreți, merg copiii în două șiruri, iar bărbații fac spalier de amândouă părțile convoiului, grosul poporului urmând după trăsuri.

Lumea multă, în frunte cu preoții slujitori și cu copiii îmbrăcați, așteaptă pe Arhiereu înaintea bisericii. Întrînd în sf. biserică, după terminarea rugăciunilor prescrise, Arhiereul împărtășește binecuvîntarea Sa poporului adunat, apoi intră în sf. altar, controlînd toate cu deamănuntul.

Leșînd afară din sf. altar, își ocupă locul în tronul arhieresc și se începe serviciul divin. Sevesc preoții: N. Bihou (Bozovici), T. Borchescu (Berlovenii vechi) Erenia Borchescu al locului și diaconii episcopesci.

Păr. E. Borchescu bineventează cu cuvinte calde pe P. S. Sa, arătînd tot odată, care este situația în această comună bisericească. Arhiereul îi răspunde, că a venit în această parohie, odinioară fruntașă, unde a mai fost înainte cu 30 de ani, ca diacon, în anturajul fericitului episcop N. Popea, — pentru că a auzit, că s'a incubat duhul răzvrătirei și al neînțelegerii, care vrea să risipească oile cuvîntătoare. După ce combate învățăturile sectare, le dă sfaturi: să fie trezi, lucrători, cu supunere și ascultare către autoritățile bisericești și politice, să trăiască în bună înțelegere și dragoste, iubindu-se unii pe alții. Îndemnându-i să primească învățăturile bisericii și primindu-le să le și urmeze, le împărtășește binecuvîntarea Sa arhierescă.

Din biserică Arhiereul este condus cu litia pînă la casa parohială, unde se face revizia oficiului parohial și a socotelilor bisericești.

Masa o luăm în ospitala casă a preotului, apoi ne ducem fiecare la locul rînduit pentru odihnă.

După masă Arhiereul a adunat în jurul său pe membrii comitetului și ai epitropiei parohiale, apoi a făcut mai multe vizite la cei doi învățători și la fruntașii din comună.

Seara la orele 8 învățătorul Ioan Bojincă, deși abia sosisse cu coriștii săi și cu fanfara dela emularea corurilor dela Timișoara, a aranjat în cinstea Arhiereului o frumoasă serenadă, la care cântă corul, cât și fanfara, a executat mai multe piese cu cea mai mare precizie. Inv. I. Bojincă bineventează apoi pe P. S. Sa și spune, că, deși printr'o coincidență fatală membrii corului și ai fanfarei nu au avut fericirea să fie de față la întîmpinarea Arhiereului, totuși îndată după sosirea lor acasă și-au ținut de datorință, să-și aducă prinosul dragostei și alipirei lor față de P. S. Sa, asigurându-l, că și în viitor, precum în trecut, vor fi tot atîția pionii ai credinței ortodoxe, care este legea adevărată a neamului nostru. Prea Sfințitul le mulțumește pentru bucuria ce i-au făcut-o, îndemnându-i să cultive și pe mai departe cîntarea bisericească, care atîta mîngăiere aduce sufletelor însuțoșate după adevăr, precum și frumoasa doină românească, în care părinții noștri și-au cîntat amarul de viață.

Se încinge apoi o horă mare în jurul focului din mijlocul străzii. P. S. Sa și suita Sa privesc îndelung acest joc feeric, care par. că ar voi să ne spună și el, că dragostea și iubirea poporului față de Arhipăstorul său este nemărginită.

Cina o luăm iarăși la masa ospitală a preotului, care a invitat din acest prilej și pe mai mulți fruntași din comună, cu cari Arhiereul se întreține foarte călduros.

Cătră orele 10 P. S. Sa ridică masa și fiecare dintre noi pleacă spre culcușul rînduit, căci cu ziua de mâne încep turele într'adevăr grele și obositoare.

(Urmează)

Unire.

„Ai pribegit destul pe câmpul
Năcazului, ce ne-a păscut,
Ai pribegit tu ani de-arîndul;
Azi jalea noastră a trecut.

S'au dăvârat nedrepte graniți,
Intinsu-s'a bătrîn holar,
S'au stins dureri înăbușite
Și zile grele de amar.

În haina albă a 'mpăcării
Pe 'ntinsul României Mari,
Unire drag', alăt' dorită,
De ce la noi nu mai apari?!

„Departé stau și plîng la graniți
Și eu la voi nu mă cobor,
Căci au murit de mult aceia,
Ce m'așteptau cu alăta dor.

Pe mine m'au chemat strămoșii,
Plîngînd din leagăn spre mormînt.
Eu dat-am săbiei țaria;
Nădejdei eu i-am dat cuvînt.

Pe mine m'au chemat voievozii,
Făptuitori de „vis de aur“,
Pe mine m'au chemat poezii
Cu-al inimei curat tesatur.

M'au prins în granița de astăzi
Alătea inimi românești,
Alătea oase răsăpite
Din Allion spre Mărășești.

Vă ridicăți pe oase sfinte
Mai marii zilelor de az';
Uitînd voi graiul din mormînte
Și zile grele de năcaz.

Deschideți inimile voastre!
Primiți-mă cu albul steag!
Desfaceți ce-au făcut dușmanii:
... Și mînc eu vă cînt în prag“.

1924

Iosif Delaglob.

* Deal la vărsarea Cernei în Dunăre

Se rup pecețile unirii cu străinii.

Un alt caz de trecere în jud. Arad.

Înainte cu 29 ani, pe urma unor certe locale, și-a făcut unația intrarea în frunțașă comună de munte Nadăș, din județul Aradului, între împrejurări, vrednice de a fi arătate mai de aproape cu alt prilej. În timpul din urmă, poporul zis „unit” și-a dat seama de rătăcirea sa și a trimis la Episcopia Aradului o delegație de patru țărani, prin cari cereau să fie primită întreagă *parohia g.-cat.* în legăturile noastre. Li s'a dat sfatul, să se adreseze în scris și cu iscăliturile celor ce doresc revenirea la ortodoxie.

Făcându-se aceea cerere, Episcopia l-a trimis la dâșii, spre a-i ascultă și cu graiaul, pe părintele asesor și preot misionar Dr. Gh. Ciuhandu. Duminica trecută, în 23 Nov., poporul întreg, bărbați și femei, adunat după sf. liturghie la una din școalele din sat, și-a exprimat și cu graiaul dorința, de a fi reprimat în legăturile bisericii ortodoxe. Oamenii erau sătui și vorbeau cu disgust de episcopia g.-cat. din Oradea-Mare, căreia-i aparținuse până atunci și care i-a amăgit în curs de 29 ani, cu *făgăduințele neîmplinite*, că li va zidi biserică, casă parohială și școală. Eră foarte caracteristic aceea ce spuneă un „unit” din obștea adunată, că în satul Nadăș „uniții” sunt cei mai napoiți în învățatură, deoarece n'au avut școala lor, iar dela școala ortodoxă erau opriți, ca nu cumva să devină ortodocși. Iar noi adăugăm: Episcopia g.-cat. din Oradea, care-i ținea în această stare, era cea mai bogată între toate episcopii românești din Ardeal și, totuși, de 144 ani, de când aveă stăpânire peste 149 mii jugăre pământ arător și păduri, n'a înființat măcar o *tipografie* pentru a tipări ceva românește!

Poporul, în cererea sa de a fi reprimat, spune, că știe despre trecerile de odinioară, că n'au fost după lege și că vine cu întreg avutul său modest, ce și-l-a putut infiripă. În adevăr, procedurile, prin cari administrația ungurească și ministerul ungar al cultelor i-a scos pe nădășeni ca „uniți”, sunt un capo d'operă de siluirea legilor.

Dar și până să înfațșem acele proceduri, ținem să adăogăm despre evenimentul zilei și aceea, că la împăcarea sufletească a Românilor din Nadăș a contribuit și exemplul părintelui *Romul Rațiu*, mai nainte preot de al nostru, trecut apoi de preot la g.-catolici, de unde, după sincere păreri de rău, a revenit și a fost reprimat în 11 Nov. a. c. Sf. Sa fusese preot g.-c. în Minișul de sus și administrator parohial la Nadăș.

Cu aceasta *ni-am recăștigat cele peste 400 suflete, ce ni-au fost furate, și s'a dat, din partea însuși poporului cumiute, pilda de urmat și în alte comune, puține la număr din județul Aradului, în cari avem d'abia câțiva — puțini — Români uniți sufletește cu străinii și desbinați de cătră frații lor de aceeași limbă și sânge.* („Biserica și Școala“). C.

Ș T I R I

Personale. P. S. Sa Episcopul nostru diecezan Iosif s'a întors Miercuri dela Buceurești.

Comemorarea mitropolitului Andrei Șaguna. Societatea de lectură „Ioan Popasu” a studenților dela Institutul nostru teologic, conform tradiției, a sărbat și în acest an, în ziua de Sf. Andrei (30 Nov.), comemorarea marelui mitropolit Andrei Șaguna.

După sf. liturghie s'a celebrat parastasul, la care a cântat corul teologilor, iar la orele 11^{1/2} a. m. societatea de lectură a aranjat o ședință festivă. Ședința a deschis-o cu o avântată cuvântare pâr. profesor Petru Vuc, președintele societății, apoi corul a cântat „La mormântul lui Andrei”. A urmat disertația bine întocmită a clericului de curs. III. Cuzman Lăpădat despre „Arhiepiscopul și mitropolitul Andrei Șaguna”, iar stud. curs. I. Ioan Gașpar a declamat poezia „Balcanul și Carpatul” de V. Alexandri. De încheiere corul, sub conducerea profesorului A. Sequens, a cântat „Cuvine-se cu adevărat”, apoi pâr. prof. Petru Vuc a închis ședința, mulțumind oaspeților prezenți pentru participare.

1 Decembrie în Caransebeș. Aniversarea alipirei Ardealului, Bănatului, Crișanei, și Maramureșului la sânul României s'a sărbat în mod deosebit în Caransebeș. La doxologia, celebrată de profesorul Gheorghe Noaghea, asistat fiind de preoții locali și de diaconul M. Ienea, au participat autoritățile locale și toată tinerimea școlară. După serviciul divin, profesorii și elevii dela toate școlile au ascultat în sala festivă a liceului „Traian Doda” frumoasa disertație a profesorului C. Toma.

† **Valeriu Nicolaeviciu**, cucernicul preot al comunei Valeaboul, a încetat din viață în ziua de 2 Decembrie a. c., în al 60-lea an al etății și al 40-lea an al preoției sale cinstite.

Odihnească în pace!

Infiițarea patriarhatului în România.

Ziarele din capitală aduc știrea, că lucrările pentru infiițarea patriarhatului în România sunt în curgere și că în curând guvernul va prezenta parlamentului proiectul de lege privitor la infiițarea acestuia.

Bugetul statului pe 1925. Dl. Vintilă Brătianu, ministrul de finanțe, a depus pe biroul Camerei bugetul statului pe a. 1925, care se prezintă la venituri cu suma de 31,750.000.000 Lei, iar la cheltueli cu suma 28,540.458.769 Lei.

Din excedentul ce rămâne: 959,541.231 Lei se prevăd pentru deschiderea de credite suplimentare și extraordinare în cursul anului, 250 milioane Lei pentru plata despăgubirilor de război și a bonurilor de rechiziție și două miliarde Lei pentru îmbunătățirea situației materiale a funcționarilor și pensionarilor.

Clopotul celor căzuți în război. În orașul Trento din Italia s'a turnat și se va ridica în turnul unui castel un clopot mare, care va cânta în fiecare seară întru pomenirea soldaților morți pe câmpul de luptă, ca să aducă aminte oamenilor de jertfa adusă

de dănsii în război. Clopotul este turnat din metalul tunurilor capturate pe front și este atât de mare, că zece oameni stând în jurul unei mese rotunde ar încăpea cu masă cu tot.

Pedeapsa lui Dumnezeu. Ioan Sita, un proprietar din județul Sălaj, se întorcea acasă într-o seară d.n săptămânile trecute dela târg, unde vinduse vite în preț de 80 mii de lei. Bani îi dăduse fiului său în vârstă de 12 ani. Pe drum, în apropiere de un sat, s'a întâlnit cu săteanul Alexandru Nagy, care l-a întrebat de unde vine. Sita, fără să bănuiească ceva, i-a povestit, că a fost la târg și a vindut vite. Nagy, fără să stea mult pe gânduri, i-a dat lui Sita o lovitură zdravănă în cap, lăsându-l mort pe loc.

Copilul a luat-o la fugă și se opri în cea dintâi casă din marginea satului, unde a povestit cele întâmplate. Spre nenorocirea lui, sârmanul copil a nimerit chiar în casa lui Nagy. Nevasta lui Nagy l-a liniștit pe copil și i-a spus, să se culce până dimineața în pat lângă copiii săi.

Mai târziu sosi acasă și Nagy. El povesti cele întâmplate. Ei hotărâră amândoi să ridice mortul să-l aducă și să-l ardă în cuptorul de pâne și apoi să ardă și pe copil. După puțin au plecat să-și înfăptuiască planul. Copilul, băgând de seama ce se pregătește, a fugit la cel mai apropiat post de jandarmi.

Nagy cu nevasta s'au întors în această vreme cu mortul și l-au aruncat în focul din cuptor. Apoi s'au dus la pat și crezând, că iau pe copilul străin, au luat în grabă pe întunec pe unul din copiii lor și l-au aruncat în cuptor. Când au ajuns jandarmii și mortul și copilul erau arși scrum. Hoții prinși au spus totul și acum își așteaptă pedeapsa în închisoare, mai având în suflet și durerea pentru copilul lor ars de viu.

No. 69/1924.

Publicațiune de licitație minuendă.

În legătură cu decisul Sinodului parohial ddto 11/25 Maiu 1924, a Comitetului parohial ddto. 21 Iulie 1924, apoi a Sinodului ddto 4/17 August 1924 și a Comitetului ddto 26 Octomvrie 1924, se escrie licitațiune minuendă pentru facererea iconostasului sfintei biserici, precum și a scaunelor, strănilor și dulapurilor epitropești dela sf. biserică din *Nicolințul-mare*.

Prețul este de 379.820 Lei (treisute șeptezeci și nouă mii optsute douăzeci Lei), conform planului și specificațiunei de spese, făcute la 17 August 1922 de sculptorul Iuliu Bosioc.

Cei ce ar dori să ia în întreprindere această lucrare, să-și înainteze până la 15 Februarie 1925 ofertele în scris Comitetului parohial din *Nicolințul-mare*. Ofertele intrate după acest termin nu se iau în considerare.

Pentru prețul sus indicat are să se facă sculptura, decorațiunea și pictura iconostasului, precum și a tronurilor complet, apoi au să se facă scaunele, strănile, dulapu-

rile complet fărbuite, precum și toate lucrările cuprinse în plan și în specificațiunea de spese.

Intreprinzătorul este obligat a solvi lui Iuliu Bosioc suma de 6000 Lei (șase mii Lei) pentru planuri, specificațiune de spese și drumurile făcute în această cauză.

Timbrele de contract le supoartă biserica și intreprinzătorul în părți egale.

Comuna bisericească nu se obligă a da spese de drum sau alt ceva de natura aceasta nimănu.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a da această lucrare aceluia, în care are mai mare încredere, adecă își rezervă dreptul a decide liber asupra ofertelor.

Planurile și specificațiunea de spese se pot vedea până la terminul sus indicat la oficiul parohial ort. rom. din *Nicolințul-mare* în fiecare zi.

Nicolințul-mare, la 26 Octomvrie 1924. 3—3

Teodor Petrica m. p.
paroh, preș. com. par.

Vichentie Simu m. p.
notar com. paroh.

No. 71/1924.

Publicațiune de licitație minuendă.

În legătură cu decisul Sinodului parohial ddto 12/23 Maiu 1924, a Comitetului parohial ddto 21 Iulie 1924, apoi a Sinodului ddto 4/17 August 1924 și a Comitetului ddto 26 Octomvrie 1924, se escrie licitațiune minuendă pentru zidirea a două (2 case parohiale, conform planului și specificațiunei de spese făcute de maestrul Mihail Haag din Carlsdorf, în *Nicolințul-mare*.

Licitațiunea va fi deschisă și se va ține în 15 Ianuarie 1925 la casa comunală din *Nicolințul-mare*, la orele 10 nainte de amezai.

Prețul de esclamarie va fi de 333.680 Lei, 72 bani (Trei sute treizeci și trei mii șase sute optzeci Lei și 72 bani.)

Cel care ar dori să ia în lucrare această întreprindere să fie prezent în ziua sus numită, având a depune un vadiu de 10 %, care are să servească ca garanție pentru soliditatea și durabilitatea lucrărilor până la un an după colaudare, așa că pe acest timp toate scăderile și defectele, ce se vor ivi, și cari nu vor proveni dela evenimente elementare, va avea întreprinzătorul să le delătore pe spesele sale proprii.

Comuna bisericească nu supoartă nici un fel de spese, fie de călătorie ori de altă natură.

Spesele de timbre pentru contract le supoartă întreprinzătorul și comuna bisericească în părți egale.

Intreprinzătorul este dator a solvi 2% spese de plan și specificațiune de spese maestrului Mihail Haag.

Comitetul își rezervă dreptul de a da lucrarea aceluia, în care are mai mare încredere, adecă a decide liber asupra ofertelor.

Nicolințul-mare, din ședința comitetului parohial ținută la 26 Octomvrie 1924. 3—3

Teodor Petrica m. p.
paroh, preș. com. par.

Vichentie Simu m. p.
notar com. paroh.

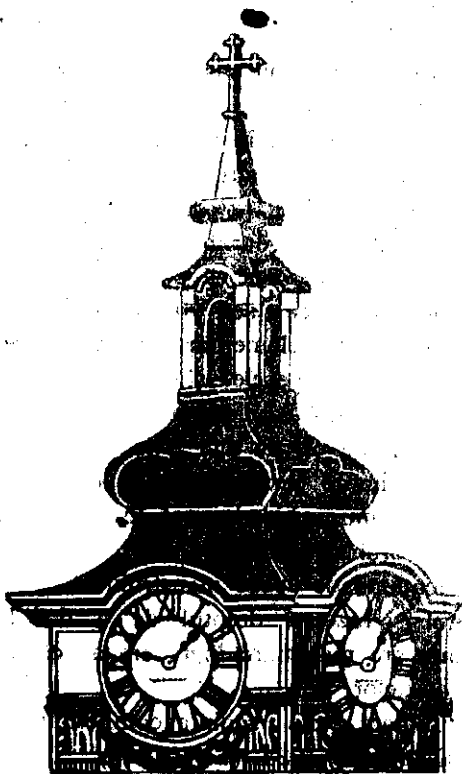
Aducem la cunoștință On. public cetitor, că

Calendarul Românului

pe anul 1925

anul al XXXVIII-lea, a apărut și se află de vânzare la Librăria noastră diecezană pentru prețul de 20 Lei. Calendarul Românului este cel mai vechi și mai bine redactat calendar din părțile bănățene, care și de astădată apare cu un bogat material literar, șematismul diecezei noastre, târgurile din Bănat și Ardeal etc.

Tipografia și Librăria Diecezană
din Caransebeș

CEASORNICAR ȘI MECANIC

FRIDERIC GROCHOWINA

CARANSEBEȘ

Str. EPISCOP POPASU

(Institutul teologic)

Furnizează, montează și preia reparaturile ceasurilor dela biserică.

2-10